

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 250/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] obaja zastúpení advokátom JUDr. Richardom Hulínom, Advokátska kancelária Geško, Hulín a partneri s. r. o., Ľubinská 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2 T 46/2013 zo 14. januára 2015 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 4/2015 z 5. februára 2015 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDAKČIA] (ďalej aj „sťažovateľ v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2 T 46/2013 zo 14. januára 2015 (ďalej len „uznesenie zo 14. januára 2015“) a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 4/2015 z 5. februára 2015 (ďalej len „uznesenie z 5. februára 2015“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Špecializovaný trestný súd uznesením zo 14. januára 2015 podľa § 79 ods. 3 a § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozhodol, že v trestnej veci proti obvinenému sťažovateľovi v 1. rade a spol. pre spolupáchateľstvo prečinu podplácania podľa § 20 a § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu zamietol s tým, že obaja sa naďalej ponechávajú vo väzbe, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ich písomné sľuby neprijal a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku ponuku zloženia peňažnej záruky [REDAKČIA] [REDAKČIA] za ich prepustenie neprijal.

Špecializovaný trestný súd svoje uznesenie zo 14. januára 2015 odôvodnil tým, že pokiaľ sa nezmenili skutkové a právne okolnosti majúce vplyv na materiálne a formálne podmienky väzby u oboch sťažovateľov, je Špecializovaný trestný súd viazaný právnym názorom nadriadeného najvyššieho súdu podľa § 194 ods. 5 Trestného poriadku.

Písomné sľuby sťažovateľov týkajúce sa nahradenia väzby sľubom ani peňažnú záruku za oboch sťažovateľov ponúknutú [REDAKČIA] Špecializovaný trestný súd

neprijal, pretože ich vzhľadom na osoby sťažovateľov, povahu prerokovávaného prípadu a najmä na štádium trestného konania nepovažoval za dostatočné.

Obaja sťažovatelia proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2015 podali sťažnosti, o ktorých rozhodol najvyšší súd uznesením z 5. februára 2015 tak, že ich podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Špecializovaný trestný súd vyhlásil 3. decembra 2014 vo veci sťažovateľov rozsudok, ktorým uznal sťažovateľov vinnými zo spáchania zločinu podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľ v 1. rade bol podľa § 333 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona z dôvodov § 36 písm. j) Trestného zákona odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Sťažovateľ v 2. rade bol podľa § 333 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona z dôvodov § 36 písm. j) Trestného zákona odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, na výkon ktorého bol rovnako zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Sťažovatelia poukázali na to, že z odôvodnení napadnutých uznesení Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu vyplýva, že útekovú väzbu v ich prípade súdy zúčastnené na rozhodovaní v ich veci odôvodnili výlučne tým, že sťažovatelia boli rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 3. decembra 2014 uznaní vinnými zo spáchania zločinu podplácania, pričom po jeho vyhlásení došlo k zmene ich postavenia. Podľa súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci je účelom väzby zabezpečiť osoby sťažovateľov pre trestné konanie a výkon trestu, avšak podľa názoru sťažovateľov tento dôvod sám osebe v žiadnom prípade nie je konkrétnou skutočnosťou, ktorá by zakladala dôvodnú obavu, že ujdú. Sťažovatelia poukázali na svoje správanie krátko po ich zadržaní 15. apríla 2013, keď boli 17. apríla 2013 uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 27/13 prepustení zo zadržania a nachádzali sa na slobode až do 23. apríla 2013, keď sa

dobrovoľne dostavili na konanie o sťažnosti prokurátora na najvyššom súde. Najvyšší súd následne na verejnom zasadnutí 23. apríla 2013 prijal uznesenie sp. zn. 5 Tost 14/2013 o vzatí sťažovateľov do väzby v trestnej veci podľa § 20 a § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Z uvedeného podľa sťažovateľov vyplýva, že v predmetnom konaní zaujali úplne opačný postoj, ako tvrdia súdy zúčastnené na rozhodovaní v ich veci, pretože z ich konania v žiadnom prípade nemohla vyplynúť dôvodná obava, že ujdú alebo sa budú skrývať, aby sa tak vyhli trestnému stíhaniu alebo trestu.

Podľa sťažovateľov nie je možné odôvodňovať nutnosť pokračovania väzby takými všeobecnými skutočnosťami, ako sú dvojinštančnosť konania alebo štádium konania, v ktorom sa predmetná vec nachádza. Dôvody väzby možno podľa sťažovateľov považovať za dostatočné, iba ak by sami svojím konaním dali konkrétnu príčinu na pozbavenie osobnej slobody. Z odôvodnenia napadnutých uznesení Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu podľa nich vyplýva, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci považovali za nevyhnutné ponechať ich vo väzbe až do rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 3. decembra 2014 napriek tomu, že v napadnutých uzneseniach Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu uvedené súdy neopisujú žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by ďalšie trvanie ich väzby odôvodňovali, ale argumentujú iba všeobecným a abstraktným spôsobom. Skutočnosť, že sa konanie v tejto veci nachádza v štádiu po vynesení prvostupňového rozsudku, nemôže byť podľa sťažovateľov väzobným dôvodom, pretože väzba musí trvať len nevyhnutný čas.

Podľa názoru sťažovateľov súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci mali možnosť využiť miernejšie prostriedky, ktorými mohli zabezpečiť rovnaký účel, napr. uloženie zákazu vycestovať do zahraničia zároveň s odňatím ich cestovných dokladov, čím by bolo znemožnené ich vycestovanie do zahraničia [§ 82 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku].

Súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci sa podľa sťažovateľov v predmetnom konaní nevysporiadali s ich argumentmi spochybňujúcimi existenciu

dôvodov väzby a odôvodnenie napadnutých uznesení podľa nich pôsobí mechanicky a všeobecne, pretože neobsahuje akékoľvek konkrétne skutočnosti, ktoré by mali zakladať opodstatnenosť ich väzobného stíhania. Sťažovatelia závery uvedených súdov o ich možnom úteku označili ako ničím nepodložené domnienky a hypotézy, ktorým chýba reálny základ.

Odôvodnenia napadnutých uznesení Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu sú nepreskúmateľné, pretože neobsahujú ani jeden konkrétny dôvod väzby sťažovateľov, sú nepresvedčivé a všeobecné bez ich individualizácie. Podľa sťažovateľov napadnuté uznesenia Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu sú v rozpore s § 72 ods. 2 Trestného poriadku, ako aj so základnými právami sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a ich právami podľa čl. 5 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia ústavnému súdu navrhli, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že uznesením Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2015 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením najvyššieho súdu z 5. februára 2015 a jemu predchádzajúcim postupom došlo k porušeniu ich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 2 dohovoru, zruší napadnuté uznesenia Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 2 dohovoru napadnutými uzneseniami Špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu a im predchádzajúcim postupom, pretože odôvodnenia týchto uznesení sú podľa nich nedostatočné a nepreskúmateľné. Súdny zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci sa v nich podľa sťažovateľov nevysporiadali s nimi predloženou argumentáciou v konaní, nedostatočne individualizovali dôvody ich väzby a nerešpektovali zásadu prezumpcie neviny.

1. K namietanému porušeniu označených práv uznesením Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2015

Ústavný súd pri rozhodovaní o tejto časti sťažnosti vychádzal z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy.

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva alebo slobody, resp. ľudského práva alebo základnej slobody vyplývajúcej z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio –

inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Princíp subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých postupy a rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľmi uplatnených námietkach porušenia nimi označených práv uznesením Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2015, pretože sa ochrany svojich práv mohli domáhať a aj sa domáhali podaním sťažnosti podľa § 185 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť v tej časti, ktorá smeruje proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2015, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu z 5. februára 2015

Sťažovatelia namietali, že k porušeniu ich práv došlo aj uznesením najvyššieho súdu z 5. februára 2015, ktorým najvyšší súd zamietol ich sťažnosti proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2015 ako nedôvodné. K porušeniu označených práv sťažovateľov malo dôjsť v dôsledku toho, že

- ich väzbu súdy zúčastnené na rozhodovaní v ich veci odôvodnili len neprávoplatným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 3. decembra 2014, resp. dvojinštančnosťou konania v predmetnej veci,

- odôvodnenia napadnutých uznesení sú nepresvedčivé, všeobecné a neobsahujú individualizáciu dôvodov väzby vo vzťahu k sťažovateľom.

Ústavný súd preto preskúmal uznesenie najvyššieho súdu z 5. februára 2015 a uznesením Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2015 a ďalšími rozhodnutiami o väzbe sťažovateľov sa zaoberal iba v rozsahu, v ktorom sa s ním, resp. nimi stotožnil, resp. na ne poukázal najvyšší súd. V rámci odôvodnenia svojho uznesenia z 5. februára 2015 najvyšší súd uviedol:

«Na základe podanej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým obžalovaní podali sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosti obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] nie sú dôvodné. ...

Z predloženého spisu najvyšší súd zistil, že dôvody pre vzatie do väzby obžalovaných uvedené v § 71 ods. 1 Tr. por. boli splnené - doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a podľa písm. a) tohto ustanovenia, z konania oboch obžalovaných alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že obžalovaní ujdú alebo sa budú skrývať, aby sa tak vyhli trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno ich totožnosť ihneď zistiť, ak nemajú stále bydlisko alebo ak im hrozí vysoký trest.

Z úvodu odôvodnenia tohto uznesenia je zrejmé, že uvedené podmienky spáchania skutku, začatia trestného stíhania, za taký skutok, ktorý má znaky trestného činu a taktiež dôvodnosť podozrenia, že tento skutok spáchali obžalovaní, sú splnené. Splnené sú taktiež ďalšie zákonné podmienky a to konkrétne skutočnosti, z ktorých vyplýva dôvodná obava, že obžalovaní ujdú alebo sa budú skrývať, aby sa tak vyhli trestu, ak im hrozí vysoký trest.

Z úvodu odôvodnenia tohto uznesenia taktiež vyplynulo, že obaja obžalovaní boli neprávoplatne odsúdení k trestom sedem (obžalovaný [REDAKOVANÉ]), resp. šesť rokov odňatia slobody ([REDAKOVANÉ]) rozsudkom zo dňa 3. decembra 2014. Tresty im mohli byť ukladané v základnej zákonnej sadzbe v rozpätí päť až dvanásť rokov. Takéto tresty im napriek aplikácii ustanovení o znížení alebo zvýšení hraníc základnej zákonnej sadzby so zreteľom na odvolanie prokurátora podané v neprospech obžalovaných hrozia.

Napriek dôvodom uvedeným v sťažnostiach, ktoré sa viažu alebo podľa uznesenia

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Tost 40/2014, zo dňa 10. decembra 2014 majú viazať k útekovým dôvodom väzby, pri aplikácii väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1, písm. a) Tr. por. po tom, čo obžalovaní boli doposiaľ neprávoplatne odsúdení k vysokému trestu alebo taký vysoký trest im so zreteľom na odvolanie prokurátora naďalej hrozí, predstavuje takýto neprávoplatný rozsudok zásadnú zmenu situácie k odôvodneniu útekovvej väzby. V takýchto prípadoch aj po tom, čo väzba trvala už dlhší čas, sa zoslabuje požiadavka na ďalšie dodatočné dôvody, ktoré môžu byť menej významné oproti situácii, kedy by k neprávoplatnému odsúdeniu doposiaľ nedošlo.

Na rozdiel od väzby od jej počiatku do momentu vydania neprávoplatného rozhodnutia súdu o vine a treste, ktorá sa považuje za pozbavenie osobnej slobody jednotlivca podľa článku 5 ods. 1, písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor – vyhlásený pod č. 209/1992 v Zbierke zákonov), je pozbavenie osobnej slobody podľa článku 5 ods. 1, písm. c) - väzba po neprávoplatnom prvostupňovom rozsudku chápané skôr ako zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom (Wemhoff v. Spolková republika Nemecko č. 2122/64 zo dňa 27. júna 1968).

V zmysle tohto rozhodnutia opakovane judikoval i Ústavný súd Českej republiky (nález Ústavného súdu ČR z 10. apríla 2014, sp. zn. I. ÚS 185/14, uznesenie sp. zn. II. ÚS 88/01 zo dňa 18. februára 2003; uznesenie sp. zn. II. ÚS 775/02 zo dňa 11. marca 2003; uznesenie sp. zn. II. ÚS 3/03 zo dňa 11. marca 2003; uznesenie sp. zn. III. ÚS 1577/08 zo dňa 14. augusta 2008).

Podľa tejto rozhodovacej praxe aj v prípade dlhotrvajúcej väzby riziko úteku neprávoplatne odsúdeného hrozí už len zo samotnej skutočnosti neprávoplatného odsúdenia na vysoký trest, ktoré sa od momentu vydania takého rozsudku považuje za uväznenie a nie za zákonné zatknutie alebo iné zbavenie osobnej slobody za účelom predvedenia pred súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu alebo ak sú oprávnené dôvody vedúce k domnienke, že je nutné zabrániť takej osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní, splnenie podmienky hrozby úteku uvedenej v § 71, ods. 1, písm. a) Tr. por.

Za vysoký trest sa pritom považuje v zmysle ustálenej judikatúry trest osem rokov odňatia slobody a vyšší, avšak ak v prerokúvanom prípade boli uložené neprávoplatne

nižšie tresty, tak aj v prerokúvanom prípade je reálne, pre podané odvolanie prokurátora i uloženie vyššieho trestu odňatia slobody, ako boli uložené tresty (šesť, resp. sedem rokov), a teda vo výmere osem a viac rokov. Pre posúdenie či môže byť uložený vysoký trest je vždy pomocným pravidlom základná zákonná sadzba. Ak tá umožňuje uloženie trestu odňatia slobody najmenej osem rokov, čo je i naďalej v slovenskom trestnom práve hranica považovaná za určenie vysokého trestu, možno aplikovať takýto postup i na prerokúvaný prípad bez toho, aby sťažnostný súd skúmal a zaoberal sa detailne ďalšími dôvodmi, ktoré ako podporné vymenoval senát 6T v citovanom rozhodnutí 6 Tost 40/2014.

V prerokúvanom prípade tak nie je potrebné skúmať, či existujú ďalšie skutočnosti odôvodňujúce obavu z úteku, či už je to priveľa pasov na meno každého z obžalovaných, ich povahové črty, či súbežné trestné stíhania, v ktorých vystupujú ako obvinení, či svedkovia, najmä ak sa niektoré k uvedenému väzobnému dôvodu svojou povahou ani neviažu.

Rozhodujúce však je, že najvyšší súd zistil splnenie všetkých podmienok pre ďalšie trvanie väzby po neprávoplatnom odsúdení obžalovaných na vysoké tresty, ktorých uloženie obom obžalovaným minimálne hrozí.

V rozhodovacej praxi Ústavného súdu Českej republiky je dokonca možné nájsť i rozhodnutie, ktoré za vysoký trest považovali trest odňatia slobody vo výmere šesť rokov (uznesenie sp. zn. II. ÚS 88/01 zo dňa 18. februára 2003).

Napriek tomu, že sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v citovanom rozhodnutí 6 Tost 40/2014 zo dňa 10. decembra 2014 zaoberal aj inými skutočnosťami odôvodňujúcimi útekovú väzbu podstatné pre posúdenie zákonnosti, či nezákonnosti rozhodnutia o ponechaní obžalovaných naďalej vo väzbe z dôvodu uvedenom v ustanovení § 71 ods. 1, písm. a) Tr. por. je odsúdenie súdom prvej inštancie k vysokému nepodmienečnému trestu a reálna hrozba uloženia vysokého trestu, pretože so zreteľom na znenie § 71 ods. 1, písm. a) Tr. por. môže byť takým dôvodom aj hrozba uloženia vysokého, čo aj neprávoplatného trestu. Tá totiž predstavuje zásadnú zmenu situácie vo vzťahu k odôvodneniu útekovvej väzby. V takom prípade najvyšší súd v zhode s praxou Ústavného súdu ČR uznáva a výkladu pojmu pozbavenie osobnej slobody po neprávoplatnom rozhodnutí súdu prvého stupňa o vine a treste podľa Európskeho súdu pre ľudské práva v uvedenom rozhodnutí, že riziko úteku, či skrývania sa, je podstatne zvýšené. V takých

prípadoch nie je potrebné dodatočne preukazovať ďalšie dôvody útekovej väzby, pretože takýto dôvod je možné považovať za dostatočný aj pri dlhotrvajúcej väzbe, napriek tomu, že k právoplatnému odsúdeniu doposiaľ nedošlo.

Z týchto dôvodov sa najvyšší súd nezaoberal všetkými dôvodmi uvedenými v sťažnostiach obžalovaných, pretože takéto - zúžené - odôvodnenie považoval za vyčerpávajúce pre vysvetlenie z akého dôvodu obava z úteku u oboch obžalovaných napriek väzbe, ktorá sa blíži dĺžkou trvania dvom rokom, naďalej trvá, a to aj napriek tomu, že v minulosti ani sudca pre prípravné konanie ani najvyšší súd dôvody útekovej väzby u obžalovaných nezistil.

Z kontextu vyplynulo, že dôvody útekovej väzby pred neprávoplatným odsúdením a po ňom sú diametrálne odlišné. Ak teda v minulosti žiadne skutočnosti odôvodňujúce útekovú väzbu zistené neboli, je zrejmé, že po 3. decembri 2014 vyplynuli novo z neprávoplatného rozsudku na vysoké tresty uložené zatiaľ neprávoplatne obom obžalovaným. Popri nich už žiadne iné dôvody nie je nevyhnutné preukazovať.

Špecializovaný trestný súd teda v podstate rozhodol správne a v súlade so zákonom i Dohovorom, keď súc viazaný názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovenom v uznesení 6 Tost 40/2014 zo dňa 10. decembra 2014, i keď nie z tých istých dôvodov ako je uvedené v tomto uznesení, rozhodol o ponechaní obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vo väzbe z dôvodov § 71 ods. 1, písm. a) Tr. por. rozhodujúc o každej otázke samostatne i bez návrhu. ...

Najvyšší súd Slovenskej republiky, s poukazom na uvedené sťažnosti oboch obžalovaných ako nedôvodné zamietol.»

Z uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd uznesenie z 5. februára 2015 založil predovšetkým na zistení, že neprávoplatným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 3. decembra 2014, proti ktorému sa sťažovatelia odvolali, bol sťažovateľovi v 1. rade uložený trest 7 rokov a sťažovateľovi v 2. rade trest 6 rokov. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu je zrejmé, že najvyšší súd považuje samotnú existenciu neprávoplatného rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 3. decembra 2014 za príčinu vzniku reálnej hrozby výkonu dlhodobého výkonu trestu odňatia slobody na strane sťažovateľov, ktorá

podľa neho podstatne zvyšuje mieru nebezpečenstva úteku sťažovateľov, resp. prehľbuje obavy z toho, že by sa mohli skrývať či utiecť, aby sa vyhli výkonu trestu, a tak by mohlo dôjsť k mareniu účelu trestného konania, ktorým je okrem iného i potrestanie páchatel'ov trestného činu.

Najvyšší súd v rámci odôvodnenia uznesenia z 5. februára 2015 taktiež správne podľa názoru ústavného súdu poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorá posudzuje odlišne väzbu po prvoinštančnom odsudzujúcom rozsudku, na ktorú fakticky nekladie žiadne zvláštne podmienky a požaduje iba splnenie všeobecných podmienok čl. 5 dohovoru pre pozbavenie osobnej slobody, najmä zákonnosť, pretože tu podľa neho ide o zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru, a potom väzbu pred neprávoplatným odsúdením, pri ktorej musia byť naplnené podmienky uvedené v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ktoré reflektuje i judikatúra ústavného súdu o neprípustnosti iba hrozby vysokého trestu ako dostatočného dôvodu väzby (pozri rozsudok ESLP vo veci Wemhoff proti Nemecku č. 2122/64 z 27.6. 1968, § 9).

Napriek tomu, že v rámci odôvodnenia uznesenia z 5. februára 2015 dospel najvyšší súd k záveru, že o existencii obavy z úteku sťažovateľov postačuje samotná skutočnosť vydania neprávoplatného rozsudku, ktorým boli sťažovatelia odsúdení na vysoké tresty, zároveň konštatoval správnosť záverov uznesenia Špecializovaného trestného súdu zo 14. januára 2015, ktorý v jeho odôvodnení poukázal aj na závery vyslovené najvyšším súdom v uznesení sp. zn. 6 Tost 40/2014 z 10. decembra 2014, predovšetkým na prebiehajúce konania o vznesení obvinenia proti sťažovateľovi v 1. rade, na trestnú minulosť sťažovateľa v 2. rade, na viacero cestovných dokladov, ktoré majú sťažovatelia k dispozícii, či na skutočnosť, že sťažovatelia majú byť vypočutí ako svedkovia vo viacerých trestných veciach.

Podľa názoru ústavného súdu neprávoplatné odsúdenie sťažovateľov spojené s hrozbou vysokého trestu spolu s ďalšími skutočnosťami, na ktoré súdy zúčastnené

v predmetnom konaní poukázali, predovšetkým existencia ďalších trestných konaní vedených proti sťažovateľovi v 1. rade, ako aj trestná minulosť sťažovateľa v 2. rade sú dostatočné na odôvodnenie útekovej väzby sťažovateľov.

Sťažovatelia namietali taktiež porušenie zásady *in dubio pro reo* (základného práva podľa čl. 50 ods. 2 a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru), avšak v odôvodnení svojej sťažnosti bližšie nekonkretizovali, akým spôsobom k tomuto porušeniu malo dôjsť. V tejto súvislosti ústavný súd iba pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe sa jednotlivé dôkazy vyhodnocujú len z hľadiska existencie istého stupňa dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu a z tohto pohľadu sa hodnotia aj dovtedy získané dôkazy, preto porušenie zásady *in dubio pro reo* v danom štádiu konania, tak ako v tomto prípade, spravidla neprichádza do úvahy. V súvislosti so sťažovateľmi namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej už vyslovil, že procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 dohovoru, ako aj z čl. 46 ods. 1 ústavy sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu z 5. februára 2015 považuje za ústavne konformné a zlučiteľné s obsahom garancií poskytovaných označenými článkami ústavy a dohovoru, a preto nimi podanú sťažnosť odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd o sťažnosti sťažovateľov pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2015

